Milena Štolfa
kmetijska svetovalka

Kmetijska svetovalka Milena Štolfa o težavah in priložnostih v kmetijstvu na Krasu in v Brkinih, pa tudi drugod

“Kdo je vzdrževalec krajine? Kmet! Če ga ne bo, tudi turizma ne bo.”

Zima je bila v kmetijstvu vedno čas za razmislek in pripravo na novo sezono. Letos je zaradi pandemije to še izrazitejše. Časa za razmislek sicer v kmetijstvu ni nič več kot druga leta, saj morajo krave kljub delni ustavitvi življenja jesti in piti, do pomladi morajo biti trte in sadno drevje obrezani, vloge preorane, vloge oddane, poročila napisana … Je pa korona kriza še bolj razgalila kronične bolezni našega kmetijstva, ugotavlja Milena Štolfa, vodja izpostave kmetijsko svetovalne službe Sežana, ki deluje v okviru KGZ Nova Gorica.

Marica Uršič Zupan

• Katere dele kmetijstva je epidemija covida-19 najbolj prizadela? Zlasti na Krasu in v Brkinih, kjer vi razmere poznate in spremljate že 30 let?

“Na Krasu vinogradništvo, v Brkinih sadjarstvo. Povsod pa živinorejo in dopolnilne dejavnosti. Turistične kmetije, ki imajo tudi prenočišča, so poleti imele nekaj gostov, ki so pri njih koristili bone, ostale pa nič. Huda kriza je na vseh kmetijah, ki so odvisne le od kmetijstva, tako na izletniških kmetijah, osmicah, kot na vinogradniških, sadjarskih in živinorejskih. Hude probleme imajo tudi kmetije, ki pridajajo pridelke gostilnam in hotelom, zlasti tiste, ki tja prodajajo vina, saj prodaje ni. Vinarji tarnajo, nekateri so shirali druge trzne poti, kot je spletna prodaja, večinoma pa vozijo vino do strank. Vino ostaja v kleteh, prihodkov ni. Zato bo v prihodnje obnovo vinogradov še manj. Dodatni problem je zaprta meja, zaradi česar ni Tržačanov. To je povzročilo hud udarec zlasti Brkinom. V Brkine so prihajali Tržačani in izletniki iz Istre in vse pokupili, pridelke in izdelke. Kdor je prišel po jabolka, je kupil zraven še sok, kis … Zdaj tega ni. Nekaj malega prodajo kmetje na tržnicah, a tudi tržnice so manj obiskane. Pa tudi v trgovinah je manj prodaje. A sadjarji sedaj, ko se za odkup brkinskih jabolk začnima Polavček, upajo, da bodo jabolka prodali.”

• Kako pa je z živinorejci?

“Tudi goveje meso ne gre in nima cene. Tudi tu se pozna, da ni kupcev iz Italije. Govedoreja pa je imela težave z nizkimi odkupnimi cenami že prej.”

> “Vino ostaja v kleteh, prihodkov ni. Zato bo v prihodnje obnovo vinogradov še manj.”

• Je torej v kmetijstvu podobno kot v zdravstvu in domovih upokojencev, kjer je epidemija dejansko le še bolj razgalila zelo slabe stanje, ki se je vleklo že pred korono?

“Da, in to na vseh področjih kmetijstva. Zdaj bo za te panoge še slabše.”

• Kateri deli kmetijstva so dobili kaj pomoči države in kateri so morda ostali prezrti?

“Prašičerejci so dobili pomoč v zadnjem paketu, seveda samo tisti, ki imajo več plemenskih živali in so izpolnjevali pogoje. Pomoč so dobili vinogradniki - prav tako samo tisti, ki so izpolnjevali pogoje glede na lansko prijavo pridelka, med govedorejci pa tisti, ki so zaklali živali. Pomoč so dobili tudi rejci drobnice. Sadjarji niso dobili še ničesar, menda naj bi dobili zdaj. Upajmo, da bodo res, minister za kmetijstvo je pred kratkim to obljubil. Kmečki zavarovalni so dobili temeljni dohodek, nekaj so dobili tudi nosilci dopolnilnih dejavnosti.”

• Kako je sicer z obnovo vinogradov?

“Ne dobaja niti reprodukcije. Za ohranjanje obsega bi morali v Sloveniji posaditi vsako leto ohnovitvi vsaj 20 hektarjev vinogradov, pa jih koraj osem hektarjev ali manj. Starejši vinogradniki ne obnavljajo, saj tudi prodajo vse manj. Neki grozdja prodajo v zadrugo, prodaja na domu pa je upadla.”

• A nekaj je tudi mladih vinogradnikov, ki vino stelijo in nekateri so prav napredni in prodorni.

“Da, res, za stekleničenje je registriranih čez 300 vinogradnikov. A mnogi so majhni. Nekaj pa je res mladih in inovativnih. Zadnja leta zanimanje med mladimi za prvo zem kmetji raste, pa tudi pri starejših se je mnogi odločili za predelavo tako zlepa, zdaj pa tudi, da bo treba kmetija ne bo šla naprej. In tudi mlajši se danes lažje odločajo, saj lahko kandidirajo za finančna sredstva za mlade prevzemnika. Kavno zdaj je za to odprt razpis.”

• Velja to za vse štiri območne, kjer deluje vaša služba?

“Ne, to velja predvsem za Kras. V Brkinih je slabše, tam mladih prevzemnikov skoraj ni. Vinogradništvo je lažje, ker imajo že vpeljane prodajne tokove, sadjarji pa so prepuščeni sami sebi. Hladilnice so si morali narediti vsak sam, ker tišta skupna v Nevešah ni delovala. Lastna hladilnica pa je seveda velik strošek. Druga težava je, da jabolka ne stojijo tako dolgo kot vino v steklenici. Poleg tega imajo sadjarji zelo močno konkurenco uvoženih jabolk po nizkih cenah.”

• Kako pa je s prevzemniki in razvojem v živinorejo?

“Živinoreje tu že nekaj desetletij skoraj ni. Zaraščenost je vsako leto večja, zdaj je že čez 60-odstotna. Ravno zdaj se ukvarjamo z zaraščanjem v projektu Za kras, v katerem sodelujemo s Parkom Škocjanske jame. A tudi tam so omejitve pri krčenju zaraščenosti zaradi Natura 2000: ohranjati moramo biotsko pestrost, mejice, suhozide; če je območje opredeljeno kot gozd, je potrebno za krčenje še dovoljenje zavoda za gozdove … In zaradi vsega tega se kmetje za krčenje težje odločajo. Bo pa tudi na voljo za odpravljanje zaraščanja tudi ukrep s strani države. Ki bo tudi lažje izvedljiv, kot je bil v pretekloti iko so drugi dokolčili, kje ga lahko kdo uveljavlja). Zdaj bo kmet sam lahko izbral, na katerih površinah bo odpravljal zaraščenost. Vendar na objavo še čakamo in upam, da bo to kmalu, saj je zanimanje pri kmetih precejšnje.”

• V kakšne površine spreminjajo prej zaraščena območja?

“Največ površin je primernih za pašnike. Za kaj bolj rodovitnega bi morali opraviti navoze zemlje oziroma aglomelioracije.”

Divjad in zveri klestijo drobnico in polja žit

• Kako pa je z divjadjo?

“Divjad je velik problem. Divjad in zveri, pa tudi ptiči. Prav zaradi zveri je zadnja leta vse manj živinoreje in reje drobnice.”

> “Problem so volkovi, medvedi, zdaj še šakali. Živinorejci obupujejo tudi nad travniki, ki so povsem razriti od divjih prašičev.”

• Nekaj časa je na Krasu ravno drobnica reševala izpad živinoreje. Zdaj ne več?

“Ne. Tudi drobnica upada. Prav zaradi zveri. Problem so volkovi, medvedi, zdaj še šakali. Živinorejci obupujejo tudi nad travniki, ki so povsem razriti od divjih prašičev. Lani so imeli prašiči očitno zelo dobre pogoje za razplod in so se zelo namnožili, pozimi iščejo beljakovinsko hrano, zato je zdaj vse razrito: Vrhe, Kras, Brkini, celotno območje.”

• Kaj lahko storijo kmetje na razritih travnikih?

“Ne dosti. Tudi če travnik poravnaju in posejejo travo, prvo kolnje letine ne bo. Veliko škodo delajo tudi jeleni, katerih na tem območju vzasih ni bilo.”

• Lovci sicer trdijo, da pomagajo visoke ograje. Zakaj jih ni več?

“Ker so drage! In ker je pri pašnikih potrebno ograditi ogromne površine in potem vse to tudi vzdrževati. Ker sicer elektrici pastirji se učinkujejo. Pa tudi ali bomo imeli visako parcelo omrežen z dva metra visoko mrežo? Kakšna krajina bo to? Kakšen turizem? Bodo hodili turisti gledat mreže?”

• Je divjad tudi glavni razlog, da je zelo malo njiv z žitom?

“Seveda. Odkar je vel divjadi, je manj žita. Kraš in Brkini so vedno imeli posejanega veliko žita. Viške so prodajali in menjavali za koruzo, ko so jih vozili v Mlinotest v Ajdovščino. Zdaj je nekaj žita posejanega le v Vremski dolini, v Raši in okolici Škrbine.”

• Konec poletja pa tu in tam vidimo kakšno belo cvetoče polje, posejano z ajdo. Koliko je ajde?

“Ajda je še, a to je bolj butična pridelava. Kot dodatna pomoč pa bi lahko bila prisotna v večjih količinah.”

Območje z najvišjo gostoto geografskih oznak

• Tudi če odmislimo divjad, zaradi katere je nujno skoraj vse njive in vinograde ograditi, so na Krasu in v Brkinih - pobono kot se marsikje na Primorskem - pogoji za pridelavo težki. Vas kolega Ivan Žežlina, strokovnjak za varstvo rastlin, je pred leti v intervjuju za naš časnik dejal, da je Primorska prijetna za bivanje, slabša pa za kmetijsko pridelavo. Delite njegovo mnenje?

“Seveda se strinjam. Pa ne samo zaradi podebitih pogojev, problem je predvsem razdrobljenost kmetijskih zemljišč. Zato to območje ponese le butično pridajo pridelkov višje kakovosti. Najbrž ni naključje, da je na tem območju največ pridelkov z zaščitenim geografskim poreklom v Sloveniji: kraški pršut, kraški zašinek, kraška panceta, kraški med, kraški brinjevec, kraški sir, kraško maslo, kraški zaščitni znak mariskal.”

• Morda tudi kaj v povezavi s kraškim šetrajem, če ze nosi ime po Krasu … Pri gojenju zaščimbic so bili v zadnjih letih največji kar smeli koraki.

“Da, v zadnjem času je pridelava zaščimbic in čičavnic kar narasla. Sivka je že povsem naša, saj jo gojijo v vseh Povrju, Ivanjem gradu, Škrbini … V Kačicah je dom kraškega šetraja in izdelkov iz njega, ki ga gojijo več vrst izdelke, v Povirju so slovki dodali še šetrajev sirup, izdelujejo v mnoge izdelke, v Povirju so slovki dodali še smili, načituje gojenje vrtnic ..”

• Je potrebno tudi te nasade ogradi, da bi jih zavarovali pred divjadjo?

“Za zdaj še ne, za zdaj večino dišavnic ne. Sivka ji očitno ne diši, tudi kraškega šetraja se še ni lotila.”

• Kako je s konopljo? Pionirskemu gojenju v Tomaju je sledilo kar nekaj poskusov.

“Poskusov je bilo več, tako na Krasu kot tudi v Brkinih. A ohranil se je samo eden, v Tomaju. Problem sta žetev in škoda zaradi ptičev: že pred odločitvijo za setev se je potrebno odločiti, za kaj se bo konopljo uporabljajo - za vlakna, za pridelavo semena ali za caj, sirup, liker. Poleg tega ni bilo vedno dobrih pogojev za rast in so pridelovalci obupali.”

Domače slive nadomeščajo tolerantne sorte

• Brkini so bili od nekdaj znani tudi po slivah. A domače češplje, najbolj razširjeno sorto domače slive, je že skoraj zdesetkala virusna bolezen šarka. Pomeni to konec pridelave sliv v Brkinih?

“To območje prenese le butično pridajo pridelkov višje kakovosti. Najbrž ni naključje, da je na tem območju največ pridelkov z zaščitenim geografskim poreklom v Sloveniji.”

“Ne, nikakor. Nasadi sliv se kljub šarki obnavljajo, ker so se pojavile z novimi tolerantnimi sorti kar dobro obnesli in zdaj sadjarji na novo sadijo te sorte. Pri tem jim je pomagalo Društvo brkinskih sadjarjev, finančno pa tudi občine.”

• Katere sorte sliv so najbolj obetavne?

“Najvež so posadili čačanske lepotice in valjevke. Sorto stanley sadijo manj, ker je primerna le za konzumno rabo. Lani so te tolerantne sorte dobro obrodile, nadaljujemo tudi s preskušanjem, kako je z dozorevanjem in sladkorno stopnjo, da bomo ugotovili, katere sorte bi bile najbolj podobne naši domači sorti, ki je bila dobra in primerna za vse: za sušenje, marmelade, džeme, kompote, sladice, žganje … Te sorte pa nimo primerne za vse rabe.. Pri žganju doslej ni bilo vedno dobrih pogojev za rast in so pridelovalci obupali.”

Domače slive torej nimajo več prihodnosti?

“Ene se še držijo in kakšno leto se obrodijo, dolgoročno pa se verjetno ne bodo ohranile.”

• Kako pa je s češnjami, ki so bile v preteklosti tudi pogosta sadna vrsta?

“Območje Brkinov je bilo za češnje vedno zanimivo. Tudi Vrhe so bile polne češenj, kraške vasi prav tako. Češnja je danes spet zanimiva in perspektivna sadna vrsta, nekateri se odločajo za sajenje in so tudi zadovoljni, ima dobro ceno. Problem je pa v obiranje, ker terja veliko ročnega dela. Čeprav je s sajenjem na šibkih podlagah, na katerih zrastejo nižja drevesa, to nekoliko lažje. Dokaj zahtevno pa je tudi varstvo češenj, zadnja leta tudi zaradi invazivnega škodljivca plodove vinske mušice.”

PROFIL

V službi kmetov

Milena Štolfa je po gimnaziji v Sežani končala univerzitetni študij agronomije na Biotehniški fakulteti v Ljubljani. Znanje, ki ga je ves čas dopolnjuje na izobraževanjih v okviru Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije in drugod, nenehno deli s kmeti na območju Štrih krasikih in brkinskih občin. Od leta 2003 je vodja izpostave Kmetijsko svetovalne službe v Sežani, ki deluje v okviru Kmetijsko gozdarskega zavoda Nova Gorica. Vsa leta je promotorka in soorganizatorka različnih izobraževanj za kmete, od predavanj, demonstracij do lokalnih ocenjevanj na več področjih: vin, žganj in likerjev, leta 2007 so uvedli še ocenjevanje suhomesnatih izdelkov, saj je prepričana, da medsebojna izmenjava izkušenj pomaga vsem k boljši kakovosti pridelkov in izdelkov. K novim idejam in potem kmetijstva za strosredstva za kmetijstvo, tako za skupinske izjeme kot za de-minimis. Z obcinami že vsa leta dobro sodelujemo.”

Dobri obeti za zelenjadarstvo, slabši za lupinarje

• Kako je s pridelavo zelenjave za trg danes?

“Pridelava zelenjave je zagotovo perspektivna. A potrebuje velike investicije, veliko delovne sile in vodo. Brez namakanja pridelava zelenjave ni možna.”

• Toda slovenska kmetijstvo glede namakalnih sistemov, pa tudi rastlinjakov in drugih naprav, s katerimi je kmetijstvo manj odvisno od vremenskih razmer, precej zaostaja tudi za državami, ki imajo ugodnejše podnebne razmere. Zakaj?

“Sele nekaj let namenja država finančno podporo za zaščito proti vremenskim neprilikam. Drugi problem pri nas so majhne in razdrobljene površine. Vinogradnik ne more pokriti vinograda z mrežo proti toči, če je vmes sosedov, sadjar v Brkinih tudi ne najbolnih sadovnjakov nepravilnih oblik, na strmih terenih. Zelo malo je ravnih površin, ki so primerne za postavitev mrež proti toči.”

• Kje torej lahko Kraševci in Brkinci iščejo prihodnost v kmetijstvu?

“V vsem, kar se je že razvilo, pa tudi v marsičem novem. Tudi v nega škodljivca plodove vinske mušice.”

Kmetijstvo je vse bolj naravi prijazno

• Zdi se, da so se tradicionalnim boleznim in škodljivcem v zadnjih letih pridružili številni novi. Ali o njih le več govorimo in pišemo?

“Ne, res je kar nekaj novih. Poleg tega gre naše kmetijstvo vse bolj v smer naravi prijazne pridelave. Ne samo v ekološkem kmetovanju, tudi v ostalem so škropiva manj agresivna, a tudi manj učinkovita, zato se je potrebno temu prilagajati, izbirati primerne lege, odporne sorte … So pa fitofarmacevtska sredstva tudi neprimerno manj škodljiva. Glede tega je razlika ogromna, zelo škodljivih sredstev praktično ni več. Še pred 30, 40 leti je bilo vse kmetijstvo intenzivno, kakovost ni bila tolikio pomembna. Na eni strani so pridelali po deset kilogramov grozdja in več. Zdaj so že trije kilogrami zelo veliko, danes je najpomembnejša kakovost. Konvencionalnega kmetijstva skoraj ni več, pri nas je res že vse integrirano, naravi prijazno. Precej je tudi ekološkiih kmetov, tako živinorejcev kot tudi vinogradnikov. Nekateri pa so se odločili celo za biodinamično kmetovanje. Ker Kras in onesnažen, je za ekološko pridelavo zelo primeren. Ta mišelnost je zelo razširjena med mladimi. Vedno bolj se zavedamo, kako pomembno je jesti zdravo.”

> “Kam bodo hodili turisti, če ne bo urejene krajine? *In kdo je vzdrževalec krajine?* Kmet. Če tega ne bo, tudi turizma ne bo.”

• Pa je spremenba mislenosti prisotna tudi pri kupcih?

“Tudi. Kmetija v Brkinih, ki prideluje zelenjavo na ekološki način, prodaja vse. Na tržnici, prek spleta, z zabojčki. Proda brez težav.”

• Kako vpliva zaražčanje na kmetovanje, zlasti na vinogradništvo? Na Krasu so vedno govorili, da grozd vinograd ne smeta biti skupaj.

“Res je. Zdaj pa so zaradi zaraščenosti vsi trajni nasadi bliza skoddljivcev, pa tudi škode od ptičev in divjadi. Za pridelavo kakovostnega grozdja je potrebno veliko znanja in spremljanja vseh nevšečnosti pri pridelavi. Le s pobo bi lahko preprečili še večje zaraščanje in ohranili tudi video kraline. Kajti kmetijstvo ni pomembno samo za prihodek kmetij, pač pa tudi za ohranjanje okolja in krajine.”

• Država in EU financirata kmetijstvo tudi zaradi ohranjanja okolja. Dovolj?

“Na takih posebnih terenih, kjer so naravne lepote, bi ga lahko le bol. Kajti tu so stroški pridelave večji kot na velikih površinah. Mi se ne moremo primerjati s Prekmurci, pri nas so parcele majhne in stroškе pri delave bistveno večji. Moram pa pohvalit tudi občine (Komen, Sežana, Divača, Hrpelje-Kozina), ki vsako leto namenjajo finančna sredstva za dopolnilnih dejavnostih, kot so predelava mleka, sadja, zelenjave, suhomesnatih izdelkih, kjer je pridelava še vedno mogoča od povpraševanja. Turističnih kmetij je nekaj, lahko bi jih bilo še več.”

• Kaj pa lupinarji? So tržno zanimivi lahko tudi orehi, ker je zadnja leta povpraševanji skoraj govoriti, da prodaja orehov ne smeta biti skupaj.

“Ne, ni tako. Orehi potrebujejo veče površine, za nasad je potrebno čakati tudi več let, da pridejo v rodnost. Zato se zanje ne odločajo pogosto. Zadnja večja nasada sta bila v Sežani pred 20 leti. Pri orehih so problem tudi škodljivci. Bolj se zanimajo za kostanje, vendar so tudi tu problem škodljivci. Nekateri se zanimajo za sajenje mandljev in v zadnjem času oljk.”

• Lahko torej pričakujemo polog listnjave še kakšno oljčno olje?

“Da, eni ga že pridelujejo.”

• Oljarne pa na Krasu še ni?

“Ne, za to so količine še premajhne. In prav zelo velike verjemo ne bodo, ker je tveganje za pozebe vendarle veče kot v Istri. Zato bo oljkarstvo ostalo bolj ljubiteljska in omejeno na ugodnejše mikrolokacije.”

“Kmetijstvo ni pomembno samo za prihodek kmetij, ampak tudi za ohranjanje okolja in k
svetovalka Milena Štolfa.

Manjka strateško urejanje prostora

• Prej sva govorili o namakanju in rastlinjakih. Minister za kmetijstvo je decembra obljubil, da bodo pridobivanje dovoljenj za rastlinjake olajšali. Se to pozna?

“Pri nas zaenkrat še ne. Kajti poleg državnih birokratskih ovir so problem tudi občinski prostorski načrti. A to se zdaj tudi na območjih ravneh spreminja. Toda pomen so tu še Zavod za varstvo narave, pa Natura 2000, ki ne dovoljuje vsakršnih gradenj povsod. Je pa res, da red mora biti, da niso posegi in ‘barake’ kar povsod.”

• Vas ob pripravljanju občinskih in državnih prostorskih načrtov kot stroko povabijo, da poveste, kje bi bile primerne površine za sajenje trt, kje za živinorejo in podobno?

“Zal ne. Pred več kot 30 leti smo risali agrokarte: ne samo, kaj je kje, ampak tudi, kje bi lahko bile njive, pašniki. Kje je ugodna lega za rastlinjake … Zdaj tega ni, odločitve so individualne: ko nekdo odda vlogo za nek poseg, je potem konkretno lokacijo za konkreten namen, ne gleda pa se širše na prostor.”

• To bi bilo koristno tudi zaradi drugih dejavnosti v prostoru, najbolj seveda turizma, ki je na Krasu, pa tudi na Primorskem in v Sloveniji sploh, precej povezan z urejenim podeželjem.

“Seveda. Turizem je vezan na kmetijstvo. Kam bodo hodili turisti, če ne bo urejene krajine? In kdo je vzdrževalec krajine? Kmet. Če tega ne bo, tudi turizma ne bo. Če želimo sožitje kmetijstva in turizma, moramo povezati pridelavo, predelavo, kulinariko, krajino. Proda, kar pridelo, ko kmetovali in pridelovali hrano, da bo povezovanja zdaj, ko bo čija Krasa in Brkinov, več. Že prostavil skupne turistične produkte Krasa in Brkinov. Kar pa je vedno pogrešam, kotiček z izdelki tega območja: kraški med, brinjevec, slivovec … Da gost vidi, kam je prišel. Če gremo denimo v Toskano, tega ne moremo spregledati nikjer.”

“Kdor ni za šolo, naj bo kmet!” Tega ni več

• Ne samo v turizmu, tudi v kmetijstvu se je v zadnjih desetletjih ogromno spremenilo. Predvsem glede potrebnega znanja. Zdaj brez tega ni mogoče kmetovati. Tako zaradi razvoja kot zaradi izpolnjevanja množice predpisov.

“Seveda. Kdor uveljavlja nepovratna plačila, mora izpolnjevati določene obveznosti, od vodenja evidenc, spoštovanja navzkrižne skladnosti, opraviti obvezna izobraževanja, skratka kmetovati kot dober gospodar. Da lahko kmetom stojimo ob strani, jim pomagamo in prenašamo nova znanja, se mora tudi kmetijsko svetovalna služba nenehno izobraževati. Prenos znanja je v kmetijstvu ključen, saj gre tehnologija nenehno naprej. In kdo bo prenesel to na teren, če ne mi? Za nas je organiziranih kar nekaj izobraževanj, vendar mislim, da bi vedno premalo. Mi smo takoj po nastanku Službe leta 1990 začeli s predavanji, delavnicami, prikazi, ocenjevanji. Že z ocenjevanji se je kakovost zelo dvignila. Ko smo imeli leta 2000 prvo ocenjevanje žganj v Famljah, je bilo velko vzorcev neuštinih in marsikdo si je mislil, čemu bi se učil, če pa tako kuha že sto let. A so se počasi učili, se pogovarjali, videli drug drugega, poskušali. In zdaj skoraj ni več slabega vzorca žganja. Pri vinu je prav tako. Ta lokalna ocenjevanja so res seh so pomembna, tudi za tiste, ki pridelujejo vino samo zase. Slabega vina ni več, niti slabih suhih mesnin. Ocenjevanja so primesla velik dvig kakovosti vsega. Seveda pa je pri prenosu znanj na izvedbene pomembno tudi sodelovanje s sodelavci tako iz našega Kmetijsko gozdarskega zavoda kot z drugimi strokovnjaki po Sloveniji.”

> “Prenos znanja je v kmetijstvu tehnologija nenehno n

• Podob jetno tu zije v t bilo?

“Seveda. Belgiji, Češkem, Srbiji, Ču donji … V napake. I in obiske službe iz Črni gor obmoćju, ni su. Pri loški naš viticami, da lahko pobirajo čisto ve do žganj porabijo, kave. Ma nesli s te mice iz tega se a leženi g izmenju Znanje

• Smo gramsk naša?

“Vse se prihodn dobje, n pa bo p in nara ne sme

• Se bo vpliv p

“Corne Marsik vemo najem, odsela sanoce da ni s ve na marsik vidik te domač med co